
Zápis ze zasedání Komise pro vědu AS UK ze dne 13. června 2022

Přítomni: prof. RNDr. Jan Černý, Ph.D. (PřF), doc. RNDr. Jiří Dolejší, CSc. (MFF), Mgr. Andrej Farkaš (MFF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), doc. Dr. Phil. Pavel Himl (FHS), prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D. (FSV), Bc. Terezie Remencová (HTF), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF), prof. MUDr. Jan Trka, Ph.D. (2.LF), Mgr. Eliška Voříšková (FaF), prof. František Zahálka, Ph.D. (FTVS)

Přítomni online: doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), PharmDr. Eduard Jirkovský, Ph.D. (FaF), doc. MUDr. Vladimír Koblížek, Ph.D. (LFHK), JUDr. Michal Říha (PF)

Hosté: prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (RUK)

Program:

1. Vnitřní hodnocení vědy
2. Kritéria procesů habilitačních a jmenovacích řízení
3. Diskuse o programech Cooperatio
4. Různé

PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK, přivítal všechny přítomné a zahájil zasedání Komise pro vědu AS UK, které se konalo prezenčně v Malé zasedací síni Karolina.

1. Vnitřní hodnocení vědy

Dr. Greger, předseda Komise pro vědu AS UK, představil materiál s výstupy z vnitřního hodnocení vědy, který předložil prof. Křišťoufek. Přílohou dokumentu byl shrnující text Rady, hodnotící zprávy fakult / součástí, hodnotící zprávy vědních oblastí a bibliometrická analýza, která byla podkladem pro příslušné hodnotící zprávy. Komise mezi podklady obdržela rovněž zpětnou vazbu součástí UK. V rámci této zpětné vazby měly součásti mimo jiné odpovědět na otázku, jak naloží s výsledky hodnocení. Dr. Greger navrhl, aby členové komise formulovali své připomínky do zaslaného sdíleného dokumentu, který je rozčleněn do následujících kategorií: obecně k procesu hodnocení (včetně očekávaných nákladů hodnocení a jejich rozdělení do jednotlivých let), propojení programu Cooperatio a vnitřního hodnocení vědy na UK, bibliometrická analýza a *peer review* hodnocení. Vyzval členy komise, aby se vyjádřili k navržené struktuře dokumentu a dalšímu postupu.

Prof. Černý uvedl, že by zaujal přístup úplně opačný, počkal, až vedení UK provede reflexi připomínek fakult a nesuploval jeho práci. Domnívá se, že členové komise se neshodnou na výsledném dokumentu. Komise by měla připomínkovat až dokument, který bude předložen ze strany UK. **Dr. Greger** vyjasnil, že v dokumentu chce pouze strukturovat připomínky, nikoliv navrhnout konkrétní postup.

Dr. Šima se dotázal, zda na minulém jednání komise s prof. Křišťoufkem zazněla informace o harmonogramu. Komise by měla s ohledem na toto téma s vedením UK udržovat kontakt, ale souhlasí, že nelze nyní vytvářet dokument s názory.

Dr. Greger podotkl, že z fakult padají různé praktické dotazy, kterým je třeba poskytnout prostor. Některé z nich jsou již ve sdíleném dokumentu uvedeny.

Prof. Trka uvedl, že Cooperatia jsou mrtvá entita a není třeba se jimi zabývat. Souhlasí s prof. Černým, že nyní je iniciativa na vedení UK. **Dr. Greger** připomněl, že na jednání komise s prof. Křišťoufkem padla dohoda, že komise dokument s dotazy připraví.

Prof. Černý uvedl, že má pocit, že současné vedení UK se snaží o změny zejména v aktivitách, které navrhl bývalý prorektor prof. Konvalina. Komise by měla poskytnout svůj názor na základní otázky typu, zda chceme mezinárodní hodnocení vědy.

Doc. Dolejší uvedl, že v současné chvíli je třeba také definovat, co je role této komise. Jedna z nich je podle něj vyslechnout různé hlasy a připomínky a ty, které bude považovat za relevantní, podpořit. Může také prodiskutovat přípravné práce pro další hodnocení, konkrétně např. otázku bibliografie. Některé bibliografické údaje jsou v současné chvíli nerelevantní.

Prof. Černý připomněl, že ve volební kampani J.M. paní rektorky jednotliví kandidáti na prorektory opakovali, že by chtěli pracovat s analytickými daty, aby se UK poučila a začala řešit věci informovaně. Jedna z věcí, na které by dle jeho názoru mohla panovat shoda, je aktualizace bibliometrie a tvrdé analytiky. Některé fakulty už na tento problém upozornily.

Dr. Greger uzavřel diskusi s tím, že dokument zůstane členům komise otevřený k návrhům dalšího postupu.

2. Kritéria procesů habilitačních a jmenovacích řízení

Dr. Greger, předseda Komise pro vědu AS UK, uvedl tento bod a předal slovo prof. Kuklíkovi.

Prof. Kuklík uvedl, že vedení UK v současné chvíli mapuje návrhy fakult, on sám se účastní zasedání fakultních vědeckých rad a po diskusi v kolegiu byla revidována původní představa aktualizace kritérií. Je třeba držet stejnou úroveň napříč obory a fakultami a vedení UK nakonec dospělo k závěru, že by mohlo dojít k větší změně, než je pouhá aktualizace kritérií. Je to samozřejmě otázka kritérií vědeckých, ale chce se dívat i na další složky. Poukázal také na souvislost s akreditacemi habilitačních a jmenovacích řízení, která mají také svá kritéria. Záměrně dnes nepředkládá žádný materiál, raději by tento bod otevřel jako diskusi. Fakulty byly vyzvány k předložení vlastních návrhů a podnětů do této diskuse. Osobně není přítel počítání položek a má pocit, že mnoho žádostí je pouze o tom.

Mgr. Farkaš poukázal na propojení s kariérním řádem a uvedl, že pravidla jsou nastavená především pro domácí akademiky. Dotázal se, zda je v plánu otevřít možnosti zrychlených řízení v případech zahraničních akademiků, kteří mají vědecký titul ze zahraničí. **Prof. Kuklík** připomněl institut mimořádného profesora, který by bylo možné využívat více. Řeší se například otázka jazykové bariéry a možnostech, jak netrvat na češtině jako úředním jazyku, přičemž v současné chvíli optimální postup není aplikován všude. **Prof. Zahálka** uvedl, že institut mimořádného profesora funguje. Nevidí smysl ve vytváření pravidel pro několik jedinců, které se k nám podaří dostat. Například v Polsku jsou habilitace řešeny centrálně akreditačním úřadem. Pravidla je třeba sjednotit.

Prof. Trka uvedl, že kritéria považuje za špatná a umožňují oponentům i členům vědeckých rad odmítnout odpovědnost s odvoláním na splnění těchto kritérií. Je třeba změnit kulturu, aby oponenti byli dostatečně přísní a odvážní. Dotázal se, zda má prof. Kuklík nápady, jak na tento problém zacílit. **Prof. Kuklík** uvedl, že ke změně nejspíše nedojde hned, ale je třeba o tomto problému diskutovat. Musí se změnit řízení na fakultách a postupy komisí směrem k větší kritičnosti.

Mgr. Farkaš uvedl, že v rozhodování komisí často chybí transparentnost. Formální kritéria umožňují hledat důvody pro to, aby kandidát prošel či neprošel, ale skutečný důvod může být jiný. Proces by se měl více otevřít lidem, kteří do něj chtějí nahlédnout. **Prof. Kuklík** uvedl, že velkou roli také hrají děkani a je těžké v pozdější fázi napravovat chyby, které mají být napraveny na začátku. **Dr. Greger** poznamenal, že např. MUNI má všechna běžící řízení na jedné univerzitní adrese včetně všech podkladů, což na UK není.

Doc. Dolejší uvedl, že považuje za směšné, jak někteří bedlivě sledují počty citací a jakmile ten potřebný překročí, hned chtějí zahájit příslušné řízení. Je ale otázka, jak obhajovat hodnocení bez kritérií. Členové komise by měli říkat svůj názor nezávisle na číslech.

Dr. Šima uvedl, že z debaty vyplývá, že kritéria jsou využívána s různými záměry. Kritéria jsou definovaná jako doporučená a minimální. Je čas o tom začít uvažovat koncepčně a namísto kritérií hovořit o standardech. Tyto standardy je třeba definovat například i prostřednictvím postupu a obsazení komisí.

Prof. Černý připomněl situaci kolegů ze spolupracujících pracovišť, například z Akademie věd, a zaznívající varování, že vedení UK připravuje utážení kritéria pedagogických nároků, aby to „ti z akademie“ neměli snadnější. **Prof. Kuklík** uvedl, že docenturu bez pedagogické činnosti považuje za problém.

Prof. Černý dále uvedl, že se na PŘF snažili obohatit oborové rady o docenty a profesory z 4EU+, ale kvůli přísným požadavkům to nemůžou udělat. Alespoň pro toto uskupení by mohl být zaveden generální pardon, aby v oborových radách mohli zasednout docenti a profesori z jiných univerzit. **Prof. Kuklík** uvedl, že vidí prostor pro řešení tohoto problému.

Prof. Černý dále uvedl, že by byl rád, kdyby stanovisko Etické komise v habilitační kauze automatiky zamezilo tomu, aby se v daném řízení hlasovalo na vědecké radě o vrácení do hry, což už se v minulosti stalo. Rovněž by měla existovat „černá listina“ předsedů z důvodu zdlouhavosti řízení či administrativní šikany a neochoty připustit mladé a schopné vědce.

Prof. Zahálka uvedl, že považuje za vhodné konkretizovat pravidla, která by umožnila fakultám odmítnout podání, resp. podmínky, které když nebudou splněny, toto odmítnutí umožní. Tyto podmínky lze rozdělit do několika oblastí, z nichž určitá část bude muset být splněna (pedagogická, odborná, vědecká, grantová činnost, mezinárodní viditelnost). Například se domnívá, že každý profesor na UK by měl mít alespoň jeden grant GA ČR. Pokud budou jasná pravidla, komise se jimi bude spíše řídit. **Prof. Kuklík** uvedl, že na tom se ukazují rozdíly mezi jednotlivými fakultami. **Mgr. Farkaš** uvedl, že z by na fakulty mohlo z centra jít například doporučení, aby úpravou jednacích řádů vědeckých rad umožnili distanční účast. **Prof. Kuklík** uvedl, že s tím nemá problém, hybridní formu naopak podporuje.

Prof. Kubát uvedl, že jeden z největších nešvarů UK je její přesvědčení o vlastní výjimečnosti, a proto se uzavírá před vším vnějším. Souhlasí s tím, že je třeba mluvit o kultuře fungování komisí. Diskusi o kritériích a požadavcích na žadatele je třeba spojit s diskusí o kritériích a požadavcích na členy komisí. Musí být stanoveny základní standardy toho, kdo bude členem vědecké rady, komise, oponentem a podobně. Od toho se odvíjí, jak habilitace vypadají. **Prof. Kuklík** uvedl, že tato diskuse (s ohledem na vědecké rady) by mohla vést také k tomu, kde jsou hranice akademické samosprávy, a před tím by varoval. **Prof. Trka** podpořil názor prof. Kubáta.

Prof. Trka se dotázal, zda by nebylo možné, zrušit požadavek Ph.D. pro habilitaci. Například v lékařských oborech to není smysluplné. **Prof. Kuklík** uvedl, že to je dané zákonem.

Prof. Trka dále uvedl, že v požadavcích na pedagogickou činnost není vůbec zohledněna postgraduální výuka. **Prof. Kuklík** uvedl, že toto nyní bylo ve dvou případech vzato v úvahu.

3. Diskuse o programech Cooperatio

Dr. Greger, předseda Komise pro vědu AS UK, uvedl tento bod.

Doc. Himl v návaznosti na svou zkušenost zástupce koordinátora jedné vědní oblasti uvedl, že by šlo fungovat i bez Cooperatií. Role koordinátorů a rad je nastavená pouze jako doporučující a děkani jí moc nezohledňují. Zajímalo by ho, jak to vidí vedení UK, přičemž z vyjádření prof. Křišťoufky pochopil, že nejde o jeho prioritu. **Doc. Dolejší** uvedl, že jde

o to, jak se rozdělí peníze, které přicházejí na vědu. K vyhodnocení efektů dřívějších programů (Prvouku a Progresu) nikdy pořádně nedošlo.

Dr. Greger uvedl, že sleduje rozdíly mezi fakultami, kdy některé tyto programy vnímají jako rozvoj jednotlivých oborů, zatímco jiné je rozvíjely spíše projektově. Nyní se řeklo, že by mělo jít o obory, což je pro některé fakulty nové. Podobný příběh je i u doktorských studií, kdy některé obory byly motivovány ke spojení napříč fakultami. **Doc. Dolejší** uvedl, že spolupráce mezi fakultami se zhoršuje a není to dobře. **Doc. Himl** uvedl, že by chtěl oborovou spoluprací mezi fakultami zachovat. **Dr. Greger** uvedl, že rady Cooperatíí by měly fungovat jako zástupci oborů, například i s ohledem na připomínky k hodnocení vědy.

4. Různé

V tomto bodě nikdo nevystoupil.

Dr. Greger, předseda Komise pro vědu AS UK, poděkoval členům komise za účast a zasedání ukončil.

Zapsala: Mgr. Anna Matoušková, tajemnice Legislativní komise AS UK

Vidi: PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK